

kratkem času v bližnjih počitnicah. V zadnji čas so darovali društvu: Prva hrvatska štetična Zagreb K 50; bivši odbor za ljudska predavanja v Pazinu K 56 65, Mate Lukež K 5, Ivan Gršković Zagreb K 50, „Delav-ko podp. društvo“ iz Trsta 95 knjig. Društvo je prejelo za društevno knjižnico od „Hrv. pedagog. knjiž. zbora“ 8 knjig; J. Mandić (Pazin) je podaril „Našo Slovo“ l. 1881—1906. Stari letniki tega lista so važni za mlaji naraščaj z ozirom na spoznavanje našega narodnega zavedanja in kulturno-gospodarskega napredovanja v Istri. Ali, žal, nismo dobili popolnih letnikov, ker v poedinah letih manjka po nekoliko števil. Prosimo tem potom, ako bi bil kdo pripravljen odstopiti nam dotične številke proti odškodnini, naj se nam javi, da mu bomo mogli sporočiti, katerih številke trebamo. Kakor že rečeno: skromni so nam dohodki; pa da bomo mogli čim uspešneje delovati na prosvetnem polju naroda v Istri, treba podpore od strani naše javnosti. Darovateljem se zahvaljujemo najtopleje.

Splošni vestnik.

Petindvajsetletnica družba sv. Cirila in Metoda bo letos. Naša šolska družba praznuje svoj pomenljiv jubilej v nedeljo, dne 3. julija. Zato naj ta dan v Ljubljano pohiti vse, kar se čuti na Slovenskem narodno. Rodoljubne Slovence prirede ob tej priliki veliko narodno svečanost, katere dohodki so namenjeni družbi sv. Cirila in Metoda. Za slavnostno prireditev je določen prostor pred hotelom „Tivoli“. Pri prireditvi bodo sodelovale narodne gospe in gospodične s Štajerskega, Koroškega in iz Trsta. Narodna družba se opozarja na to prireditev s prošnjo, naj na dan 3. julija ne prirejajo svojih zabav, da s tem ne oškodujejo velike prireditve na korist družbe sv. Cirila in Metoda.

Narodno-gospodarski kongres v Ljubljani, ki bo imel nalogo razpravljati o enotni gospodarski organizaciji avstrijskega Slovanstva, se vrši 14. in 15. avgusta.

Prvo delo „Slovenske Straže“. Na ustanovnem obnem zboru tega klerikalnega obrambnega društva je govoril kot zastopnik goriških Slovencev dr. Breclj ter izrečno podarjal, da je na Goriškem prva naloga uničiti slovenske liberalce, potem šele laške iridentiste. Klerikalno obrambno delo je torej naperjeno proti slovenskim rojakom in ne proti nemškemu in laškemu navalu.

Štipendije za nemške učiteljske, ki bodo napravili izpit iz slovensčine ali italijansčine, hoče zahtevati nemško srednješolsko društvo za Kranjsko in Primorsko. Na svojem shodu dne 8. t. m. v Ljubljani je sklenilo na ta način vzgojiti mnogo nemškega učiteljskega naraščaja za omenjeni dve deželi.

Katoliško društvo slovenskih učiteljev na Primorskem se je „prostovoljno“ razšlo. To je napredek Slomškarije!

Izpraševalna komisija za slovensko stenografijo v Zagrebu. Rok za polaganje izpitov iz slovenske stenografije pred kr. izpraševalno komisijo za stenografijo v Zagrebu je konec junija in začetkom oktobra vsakega leta. (Kdor hoče polagati izpit v kakem drugem roku, mora za to preko predsedništva kr. izpitnega poverjenstva prositi kr. zemaljsko vlado.) Prošnje za izpit je treba nasloviti na predsedništvo kr. izpitnega poverjenstva za učitelje stenografije in jih pošiljati kr. vladnemu poverjeniku prof. dr. J. Šiloviću v Zagrebu. Prošnji je treba priložiti izpričevalo o položenem izpitu zrelosti, odnosno profesorskem ali učiteljskem izpitu in opis življenja (curriculum vitae). Izpitna taksa znaša 20 K ter jo je osebno izročiti predsedniku komisije pred izpitom. Natančnejša poročila dajeta prof. Stanko Mihelič in Mijo Vamberger v Zagrebu.

„Ven s hinavo! in doblčkarji iz stranke!“ tako je na ustanovnem zborovanju klerikalne „Slovenske Straže“ zaklical tvorničar Polak in „Slovenec“ poroča, da so bile te besede sprejete z burnim odobravanjem. Če bodo temu burnemu odobravanju sledila tudi tozadevna dejanja klerikalcev, bomo videli. Zdej čakamo! Dela bodo imeli dovolj!

Najtopleje priporočamo c. učitelstvu iz Ljubljane in z dežele dobroznano kavarno Prešeren. Več glej inserat!

Šolsko zdravstvo.

Dolgost življenja.

Neki dunajski učenjak je proučeval 700 oseb, ki so prekoračile dobo 80 let, na podlagi njihovega stanu, vere, dela, družinskih razmer, prehrane itd. Sklepi, do katerih je prišel, so v raznih obzirih prav zanimivi in zbuja jo pozornost onih, ki žele dolgega življenja ali vsaj zavidanja od strani nekaterih lahkoživcev. Najverjetnejše je, da ima materino mleko na trpež življenja gotov vpliv: večina prednikov se je hranila z materinim mlekom. Redno, zmerno in mirno življenje je brez dvoma eden prvih in najbolj potrebnih činitelj dolgega življenja. Skoraj vsi, ki so se bavili z delom do pozne dobe svojega življenja — in to je skoraj neverjetno — se lahko po našajo z dolgostjo trpeža svojega življenja.

Avtor prihaja do zanimivega zaključka, ki kaže kako neugodno vpliva v tem pogledu odstop od aktivnega dela pri starosti 60 let kot mejo delavnega časa pri uradnih in raznih drugih funkcionarjih. Trdi, da močan, zdrav človek mora nadaljevati z delom do 70 let in še več, če hoče izkoristiti svoje zdravje in živeti več časa nego sicer. Res je, da kakor vsaki statistiki tako se tudi tej more nasprotovati z raznimi protipazovanji. Moglo bi se oporekati in reči, da osebe, ki se jih je preiskovalo in ki so bile zdrave in krepke ter so zaradi tega nadaljevale z delom do pozne dobe življenja, bi gotovo dolgo živele tudi brez dela. Temu pa ni tako: svetuje se delo v poznejši starosti, in sicer na podlagi ljudske izkušnje kakor tudi iz ozira na higieno.

Ali spadajo dolgo živeči k inteligentnim ali manj izobraženim krogom narodnega življenja? Zdi se, da ima inteligentnost na trpež človeškega življenja ugoden vpliv. Alkohol in tobak pa napravljata relativno malo škode v tem obziru, ako se rabita zmerno.

Avtor resumira podatke svojih študij in pravi, da je doba 60 let pri normalnem človeku najboljša glede moči intelekta in energije; zato smatra za poedince škodljivo upokojenje v tisti ali v zgodnejši dobi. On daje vladi v razmišljanje in proučevanje problem o prenapeti in strašni izgubi za poedince in državo zaradi prenapetega upokojenja. Gotovo je in bo, da na podlagi širših študij in statistik utrdi moderna tendenca najhitreje mogoče in pod najboljšimi pogoji čas upokojenja vsem, ki so zaposleni z delom duha in rok.

A. M.

Iz slovanskih pokrajin.

○ **Vseslovanski kongres v Sofiji**. Število delegatov na vseslovanskem kongresu v Sofiji znaša 89. Izmed teh delegatov jih odpade 25 na Ruse, 15 na Poljake, 15 na Bolgare, 10 na Čehe, 10 na Srbe, 5 na Hrvate, 5 na Slovence, 2 na Slovake in 2 na Ornogorce.

○ **Poljski akademiki proti cerkveni proslavi**. Poljaki slave 15. julija t. l. 500 letnico bitke pri Grunwaldu, v kateri je zmagal nemške viteze ustanovitelj vladarske hiše Jagelonov, kralj Vladislav II. Krakovski akademiki so sklenili, da proslavijo spomin te bitke na slovesen način. Na zborovanju na katerem se je razpravljalo o tej proslavi, je bilo navzočih 600 vseučilišnikov. Pri predlogu naj se ta slavnost združi z mašo, je za to glasovalo samo 228 akademikov. Ta predlog je torej propadel, in slavnost se priredi brez božje službe. — Krakovski „Czas“ je posvetil temu dogodku uvodnik pod naslovom „Smutne objawy“ (žalostni pojavi), v katerem pretaka grenke solze, češ da je jela vera pešati.

○ **Srbsko geografsko društvo**. Pod predsedstvom vseučiliškega profesorja dr. Jovana Čvijića se je osnovano 7. tm. v Belgradu „Srbsko geografsko društvo“. — Program društvu je postavljen na tako podlago, da zasluži pozornost tudi širše javnosti. „Srbsko geografsko društvo“ si je nadelo dvojno nalogo. Najprej, da neguje in unapreduje zemljepisne nauk v najširšem smislu vseh njegovih panogah in razentega da zlasti popularizuje poznavanje arbskega ozemlja in naroda. Da bi društvo moglo izvajati svoj program, priredi strokovne sestanke, ljudska predavanja, izlete in osnuje tudi svoj časopis. „Srbsko geografsko društvo“ bo imelo redne in izredne člane ter dobrotnike.

○ **Poljaki proti nemstvu v Galiciji**. V levovski rotovski dvorani se je vršil na iniciativo poljske nar. lige shod, ki je sprejel resolucijo, naj se izpremene vsa nemška krajevna imena v Galiciji v poljska in naj se iztisne nemstvo iz državnih železnic, poštnih in elegrafov v Galiciji.

○ **Vsesokolski zlet v Sofiji** se vrši, kakor je končno določeno, 10., 11. in 12. julija t. l. Za ta zlet se vrše v Sofiji, kakor poročajo bolgarski listi, velike priprave. Slovanskih Sokolov se je prijavilo že veliko število, zlasti mnogo pa s Češkega in iz Rusije. Sofijska „Večerna Pošta“ javlja, da se je prijavilo več sokolskih društev celo iz Sibirije in Kavkaza.

Razgled po šolskem svetu.

— **Vsenčiliška knjižnica v Tokiju** obsega do 379 tisoč zvezkov, čitalnica je prirejena za 300 oseb. Učiteljski zbor univerze sestoji iz 121 profesorjev, 64 asistentov, 73 inštruktorjev, ki vodijo praktične vaje, in 16 inozemskih profesorjev — skugaj 274 učiteljev. Poslušalcev v l. 1907/8 je bilo 4393, poleg teh pa 808 vseučiliških absolventov, ki so se v svrhu nadaljnjih privatnih študijev posluževali vseučiliških laboratorijev in drugih pripomočkov.

— **Teodor Bolocki**, vseučiliški profesor tehnične visoke šole v Lvovu in eden najznamenitejših slovanskih arhitektov, je umrl v dobi 53 let.

— **O razmerju med profesorji in dijaki na srednjih šolah** se je zadnjič debatiralo na shodu, ki ga je v Pragi sklical „Svaz českoslov. studentstva“. Debate so se udeležili številni profesorji in akademiki. Zastopano je bilo tudi „Društvo českih profesorjev“. Stiki med tem društvom in med českim akademič-

nim dijaštvom so sploh prav vzorni. Drug drugemu gredo na roko, in profesorji se nič ne ženirajo sprejeti kak dober svet tudi od dijaštva. Pri nas še nismo tako na dobrem v tem oziru.

— **Prva teologinja na Švedskem**. Na stari znameniti univerzi v Upsali na Švedskem je pred kratkim napravila doktorat bogoslovja Emilija Vogelklarova. Da je smela delati izpit, je morala vložiti prošnjo naravnost na kralja. Dobila je dovoljenje s pripombo, da ji doktorat bogoslovja ne daje nikakih novih pravic. Teologinja ne sme izvrševati službe duhovnika, niti se ne sme nastaniti kot privatna docentka na vseučilišču. Pač pa sme poučevati verouk na državnih šolah in na seminarjih.

— **Slovanski komite akademskih društev na Dunaju**. Predsednikom Slovenskega komiteja je bil izvoljen Slovenec Ign. Šlajpah, kand. med. vet., Dunaj, III. Ungargasse 22.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 1202. Krausko. 151 1—1

Na enorazredni ljudski šoli v Rakitni se razpisuje učno in voditeljsko mesto z zakonitimi prejemki v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje je predpisanim službenim potom semkaj predlagati do 20. junija 1910.

V kranjski javni ljudskošolski službi še ne stalno nameščeni prosilci morajo z državnozdravniškim izpričevalom dokazati, da so fizično popolnoma sposobni za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Ljubljani, dne 20. maja 1910.

Št. 1464. 152 1—1

Na enorazredni ljudski šoli v Bevkah se razpisuje učiteljska in voditeljska služba z zakonitimi prejemki v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje je predpisanim službenim potom semkaj vlagati do 20. junija 1910.

V kranjski javni ljudskošolski službi še ne stalno nameščeni prosilci morajo z državnozdravniškim izpričevalom dokazati, da so telesno popolnoma sposobni za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Ljubljani, dne 20. maja 1910.

Št. 1465. 153 1—1

Na štirirazredni ljudski šoli v Sostrem se razpisuje učno mesto z zakonitimi prejemki v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje je predpisanim službenim potom semkaj vlagati do 20. junija 1910.

V kranjski javni ljudskošolski službi še ne stalno nameščeni prosilci morajo z državnozdravniškim izpričevalom dokazati, da so telesno popolnoma sposobni za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Ljubljani, dne 20. maja 1910.

Maček 52—18
je trpljenje hudo,

pa napravi čudo!

Edini likér za slab želodec!

Ljudska kakovost liter K 2-40

Kabinetna kakovost . . . 4-80

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

Našim rodbinam

priporočamo 52—2

Kolinsko cikorijo

Zahvala.

Povodom izgube svojega preljubega soproga, gospoda

MAT. DEDIČA

nadučitelja v p.

mi je došlo iz vseh krogov častitih tovarišev, prijateljev in znancev predragega pokojnika toliko izrazov sožalja, da mi je nemogoče se vsakemu posebe zadostno zahvaliti. Blagovolite torej tem potom sprejeti mojo najiskrenejšo zahvalo!

Posebno zahvalo sem dolžna izreči č. duhovščini, slav. učiteljskemu in uradniškemu zboru iz gornjegrajskega okraja ter domačemu pevskemu zboru za krasne žalostinke, ki so jih zapeli pred hišo in na grobu, dalje za genljive govore g. nadučitelju Jos. Bizjaku pred hišo žalosti, č. g. župniku Gregor Potokarju v cerkvi in g. Ign. Šijancu ter trgovcu g. Peter Ručigaju ob grobu. Nadalje se iskreno zahvaljujem prijateljem dragega pokojnika gg. nadučiteljema Fr. Kocbeku in Iv. Burdianu, učitelju g. Branko Zemljiču ter gg. Ivan Purnatu, Anton Tevžu in Feliks Trepelu, ki so umrlemu lajšali trpljenje. Najlepša zahvala tudi slav. požarnim brambam: Bočna, Gornji grad, Rečica, Ljubno, Sv. Frančišek in Šmartno, ki so se mnogoštevilno in nekatere z zastavami udeležile mrtvaškega izpredoda. Presrečno se zahvaljujem tudi onim, ki so blagovolili pokloniti krasne vence in končno vsem, ki so spremljali blagega pokojnika k zadnjemu počitku!

Bočna pri Gornjem gradu, dne 21. maja 1910.

Antonija Dedič,
nadučiteljeva vdova.